Jak obchodzić się z flagą państwową

data aktualizacji: 2026.04.30 autor: Anna Wójcik-Brzezińska

(fot. arch.red.)

Flaga nie jest zwykłą dekoracją na majowy weekend. Jest znakiem państwa, wspólnoty i pamięci. Korzystając z miniprzewodnika MSWiA „Biało-Czerwona” porządkujemy i dajemy wiedzę:

- **czym różni się flaga od barw narodowych,**
- **kiedy można używać flagi z godłem,**
- **gdzie powinna stać flaga RP wśród innych flag i dlaczego na prawdziwej fladze państwowej nie powinno być żadnych napisów.**

2 maja, w Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, biało-czerwona wraca na balkony, fasady urzędów, szkoły, place i miejskie maszty.

Pierwsza ważna lekcja dotyczy pojęć. Biało-czerwona wstęga, kokarda, szarfa czy dekoracja fasady mogą być formą użycia barw narodowych. Nie każda taka forma jest jednak flagą. Flaga ma określone proporcje (w Polsce 5:8). Barwy narodowe mogą mieć inną długość i szerokość, pod

warunkiem że oba pasy pozostają równej szerokości. To rozróżnienie ma praktyczne konsekwencje, bo jeżeli na biało-czerwonym materiale pojawia się napis, nazwa miejscowości albo znak graficzny, nie powinna to być flaga państwowa w proporcji 5:8.

Kibice często umieszczają na biało-czerwonych płachtach nazwy miast. Taki zwyczaj jest dopuszczalny tylko wtedy, gdy mamy do czynienia z barwami narodowymi, a nie z flagą państwową. Na fladze RP nie wolno umieszczać napisów ani rysunków.

Przewodnik MSWiA wyjaśnia także różnicę między zwykłą flagą państwową a flagą państwową z godłem. Ta druga ma dwa poziome pasy – biały i czerwony – oraz godło umieszczone pośrodku białego pasa. Nie jest to flaga do powszechnego używania przy okazji świąt narodowych przez obywateli, szkoły czy samorządy. Zgodnie z ustawą flagi państwowej z godłem używają m.in. przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne za granicą, cywilne lotniska i lądowiska, cywilne samoloty komunikacyjne podczas lotów za granicą oraz kapitanaty i bosmanaty portów.

To jedna z najczęstszych pomyłek w polskiej przestrzeni publicznej. Flaga z godłem wygląda bardziej „urzędowo", dlatego bywa traktowana jako forma podnioślejsza. W rzeczywistości ma określony zakres użycia. **Na domu, balkonie, przed szkołą czy podczas lokalnej uroczystości zasadniczą formą jest flaga biało-czerwona bez godła.**

Najważniejsza zasada brzmi: **na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej flaga państwowa RP ma pierwszeństwo przed wszystkimi innymi flagami**. Miniprzewodnik MSWiA układa pełną hierarchię: najpierw flaga państwowa RP, potem flaga innego państwa, następnie flaga województwa, powiatu, gminy, Flaga Europejska, flagi organizacji międzynarodowych, flagi służbowe, instytucjonalne, firmowe i okolicznościowe. Z flagami z tej hierarchii nie powinno się eksponować flag reklamowych.

Ta zasada ma znaczenie zwłaszcza dla samorządów, szkół, instytucji kultury i organizatorów uroczystości. **Jeśli ustawiamy kilka masztów, wszystkie powinny mieć tę samą wysokość.** Na jednym maszcie umieszcza się jedną flagę. Flagi w grupie powinny mieć jednakową szerokość i być umieszczone na tej samej wysokości. Flaga RP zajmuje miejsce honorowe; jeżeli flag jest więcej niż pięć w jednym rzędzie, powinna pojawić się zarówno na początku, jak i na końcu szeregu.

Elementarna zasada brzmi: **flaga eksponowana publicznie musi być czysta, czytelna, niepomięta i niepostrzępiona.** Nie powinna być wywieszana podczas ulewy, śnieżycy czy bardzo silnego wiatru. **Jeśli pozostaje na maszcie po zmroku, powinna być oświetlona.** Nie wolno dopuścić, by dotknęła podłogi, ziemi, bruku lub wody.

Flaga nie jest także obrusem, zasłoną ani opakowaniem. Nie można przykrywać nią stołu, pakunku, pomnika przed odsłonięciem ani tablicy pamiątkowej. **Zużytej flagi nie powinno się po prostu wyrzucać.** Przewodnik wskazuje dwa godne sposoby jej zniszczenia: niepubliczne spalenie albo rozdzielenie barw.

Z punktu widzenia zwykłego obywatela najważniejsza jest informacja prosta: **flagę można wywiesić na domu, w oknie albo na balkonie. Ustawa mówi, że każdy ma prawo używać barw Rzeczypospolitej, zwłaszcza dla podkreślenia znaczenia uroczystości, świąt i innych wydarzeń, przy zachowaniu należnej czci i szacunku**. Zaleca też podnoszenie lub umieszczanie flagi na budynkach mieszkalnych z okazji świąt państwowych i lokalnych uroczystości.

Przewodnik precyzuje praktykę. Flaga na drzewcu powinna mieć odpowiednie proporcje wobec długości drzewca. Najczęściej umieszcza się je w uchwycie pod kątem około 45 stopni do ściany budynku. W czasie świąt narodowych flagi wywiesza się nad wejściem albo obok wejścia, zwykle na

wysokości górnej framugi drzwi.

Biało-czerwona towarzyszy nie tylko obchodom radosnym. Pojawia się także podczas żałoby narodowej i pogrzebów osób szczególnie zasłużonych. W dniach żałoby narodowej flagę na maszcie opuszcza się do połowy. Ustawa stanowi, że żałobę narodową może wprowadzić Prezydent RP w drodze rozporządzenia, a w czasie jej trwania flagę państwową opuszcza się do połowy masztu.

Przewodnik opisuje także użycie kiru, czyli czarnej wstęgi wiązanej na drzewcu flagi. **Kiru nie stosuje się przy flagach na masztach stojących. Wtedy znakiem żałoby jest opuszczenie flagi do połowy masztu.** Flagą państwową można przykryć trumnę wybitnej, zasłużonej osoby; układa się ją tak, aby biały pas znajdował się nad sercem zmarłego, a przed złożeniem trumny do grobu flagę należy zdjąć i złożyć.

„Biało-Czerwona" (który znajdą państwo na stronie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji) nie jest tekstem akademickim ani komentarzem prawniczym. Jest praktycznym przewodnikiem po kulturze obchodzenia się z symbolem państwa. Jego autorem opracowania jest Alfred Znamierowski, członek Polskiego Towarzystwa Heraldycznego i Komisji Heraldycznej przy MSWiA; publikację przygotowano w resorcie spraw wewnętrznych i administracji, a trzecie wydanie ukazało się w 2018 r.

Sens tego dokumentu jest jednak szerszy niż techniczna instrukcja. Przewodnik pokazuje, że patriotyzm symboliczny nie polega na mnożeniu gestów, lecz na ich właściwym wykonaniu. Flaga ma swoje miejsce, proporcje, hierarchię i sposób użycia.

Zapamiętać trzeba:

- biały pas u góry, czerwony u dołu;
- proporcje 5:8;
- żadnych napisów na fladze;
- czystość i dobry stan materiału;
- pierwszeństwo flagi RP przed innymi znakami;
- godne zdejmowanie, przechowywanie i niszczenie.

Biało-Czerwona nie jest dekoracją od święta. Jest znakiem państwa, który wymaga elementarnej kultury publicznej, a ta zaczyna się od wiedzy: gdzie flaga powinna wisieć, czego nie wolno z nią robić i dlaczego w zwykłym geście wywieszenia jej na balkonie mieści się coś więcej niż majowa tradycja.

Warto też wiedzieć! Polska flaga wyrasta z heraldyki: biały pas odnosi się do Orła Białego, czerwony do pola tarczy herbowej. Rok 1831 oznacza pierwsze prawne ustanowienie biało-czerwonych barw w formie kokardy narodowej, nie ustanowienie dzisiejszej flagi. Nowoczesny układ flagi -- biały pas u góry, czerwony u dołu -- został utrwalony w prawie odrodzonego państwa w 1919 r. Dzień Flagi RP ustanowiono w 2004 r., a wybór 2 maja łączy kilka sensów: miejsce między 1 i 3 maja, związek z Polonią, potrzebę edukacji o symbolach oraz pamięć o biało-czerwonej w Berlinie w 1945 r.

Źródło: https://eglos.pl/aktualnosci/item/45492-jak-obchodzic-sie-z-flaga-panstwowa